

บทที่ 1

บทนำ

สภาพปัจจุบันและปัญหา

ตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 ได้กำหนดให้องค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีอำนาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตราที่ 81 บัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติและพัฒนาวิชาชีพครู เป็นผลสะท้อนแสดงให้เห็นถึงการยกระดับวิชาชีพครู ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก สภาพการฝึกหัดครูไทยที่ผ่านมายังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบกระบวนการผลิตและกำรพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังปรากฏในรายงานการวิจัยเอกสเร เรื่อง นโยบายการผลิตและพัฒนาครู (มนตรี จุฬาวฒนาทล ; 2543) ที่กล่าวถึงปัญหาหลักในวิชาที่ครูที่ควรได้รับการแก้ไข 4 อันดับ คือ 1. ปรับวิชาชีพครูให้เป็นที่นิยม 2. สร้างระบบการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาสถาบันการผลิตครูให้เข้มแข็ง และ 4. การหาคนดีมาเป็นครู ปัญหาหลักทั้ง 4 ประการนี้สะท้อนถึงความคาดหวังของสังคมที่ต้องการเห็นครูไทยที่มีคุณภาพ และเกรศึกษาไทยมีความก้าวหน้าในช่วง พ.ศ. 2540 – 2544 นักการศึกษาได้มองสังคมไทยในอนาคตว่าทเมื่องต้องมีความสามารถ “มุ่งก้าวมัน รู้ทันโลก” และก้าวไปสู่ “สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้” โทยให้ตระหนักถึงปัจจัยสำคัญ คือ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาครูและวิชาชีพครู ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 มาตรา 52 – 57 ที่ประมวลสรุปความว่าการมีระบบ มีกระบวนการ มีการพัฒนาครู คณ เจาารย์ บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงนั้นจะสามารถแก้ไขปัญหการผลิตครูที่ไม่ได้มาตรฐาน ที่เกิดจากปัญหาสำคัญ ๆ ดังที่กล่าวมามแล้ว

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูนั้นมีหลายประเด็น เช่น ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรการผลิตครูปัจจุบันที่ยังไม่สามารถทำให้ครูใหม่มีความรู้ด้านวิชาการที่ลึกมากพอ ขาดทักษะการสอน ถ่ายทอดความรู้ไม่เป็น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรมุ่งเน้นทฤษฎีเนื้อหามากกว่าการปฏิบัติ กระบวนการสอนของอาจารย์ยังใช้การบรรยาย การให้ทำรายงานมากกว่าแบบอื่นๆ ทำให้ไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ กระบวนการปลูกฝัง อบรมด้านคุณลักษณะและจริยธรรมแห่งวิชาชีพยังไม่เข้มมากพอ เมื่อออกไปสู่กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนพบว่า

(1) โรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนหนึ่งจะมองว่าคณะครุศาสตร์ไม่ได้เตรียม

นักศึกษาให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ความสามารถทักษะการสอน คุณธรรม จริยธรรมในระดับที่ดีพอ บางโรงเรียนอาจารย์ที่เลี้ยงต้องกลับมาสอนเนื้อหาเดิมซ้ำ (2) โรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูส่วนหนึ่งมองว่าการได้นักศึกษาฝึกประสบการณ์จะช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนครู ภาระงานหนักของครูในโรงเรียน มากกว่าจะช่วยพัฒนานักศึกษาคูให้มีทักษะการสอนและเป็นครู ที่ดีได้ รวมทั้งมีความรู้สึกเห็นใจนักศึกษาไม่อยากเห็นนักศึกษาไม่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือช่วยเหลือโดยการให้หนังสือคู่มือการสอนหรือแผนจัดการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ให้นักศึกษานำไปใช้ทำ ให้เกิดผลเสียนักศึกษา (3) อาจารย์นิเทศก์ส่วนหนึ่งพบว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไม่ได้รับการนิเทศที่มีคุณภาพจากอาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์ที่เลี้ยงแต่ละคนจะปฏิบัติหรือดูแลมอบหมายงาน แตกต่างกัน ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โรงเรียนมักประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาสูงกว่าความเป็นจริง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตครูนั้น ยังมีปัญหาซึ่งเป็นปัญหา ที่เกิดขึ้นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สถาบันราชภัฏ (ในเวลานั้น พ.ศ. 2542) ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งที่ทำ หน้าที่ในการผลิตครูมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและบทบาทตาม พระราชบัญญัติสถาบัน ราชภัฏ เป็นอย่างยิ่ง จึงได้ทบทวนบทบาทหน้าที่การผลิตครูทั้ง กระบวนการ โดยเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครู การปฏิรูปการเรียนการสอนและกระบวนการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นลำดับ

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษาได้ประชุมหาแนวทางปรับหลักสูตรการผลิตครูตลอดช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2545 ในที่สุด กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายให้กำหนดระยะเวลาในการผลิตครู ระดับปริญญาตรีเป็น 5 ปี โดยให้นักศึกษามีเวลาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนที่มีมาตรฐานอย่างน้อย 1 ปี ทั้งนี้เพื่อใ้ นักศึกษาได้มีเวลาเรียน เนื้อหาวิชาเอกที่สนใจให้ลึกซึ้งมากขึ้นและมีเวลาได้พัฒนาทักษะการสอน คุณลักษณะวิชาชีพครูที่ยาวนานมากขึ้น โดยคาดหวังว่าแนวทางนี้จะช่วยผลิตครูที่มีคุณภาพ มาตรฐาน สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาด้านคุณภาพของครูได้ส่วนหนึ่ง ดังนั้นสถาบันราชภัฏจึงได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรศาสตรบัณฑิตสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546 ขึ้น เพื่อผลิตครูระดับปริญญาตรีสำหรับสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีปรัชญา เป็นการผลิต ครูชั้นวิชาชีพที่มีปรีชาสามารถ (capability) และมีเป้าหมายในการผลิตครูให้มีลักษณะของครูดี ครูเก่ง คนดีและคนเก่ง (สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2546: 3)

ลักษณะของครูดี ครูเก่ง คนดี คนเก่ง ตามเป้าหมายของหลักสูตรเป็นดังนี้ (1) เป็นคนดี คือ เป็นผู้มีจุดมุ่งหมายของชีวิตมีหลักการในการดำเนินชีวิต เข้าถึงความงามความดีของชีวิต มีพลังและความมุ่งมั่นในการพัฒนาตน และพัฒนาความก้าวหน้าของส่วนรวม รักชุมชนและ ห่วงถิ่น สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นคนเก่ง คือ มีความสามารถและทักษะ

ในการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างน้อยสองภาษา มีความรักในการใฝ่เรียนอย่าง ต่อเนื่อง มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา สามารถเผชิญสถานการณ์และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นครุติ คือ เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน มีคุณสมบัติของความเป็นกัลยาณมิตร กับผู้เรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนและสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพและ เป็นครุเก่ง คือ มีปรีชาสามารถในการจัดการศึกษา และจัดการเรียนรู้ รอบรู้และ เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ตนถนัด มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหา ผู้เรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

จากเป้าหมายดังกล่าว คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตฉบับนี้ จึงได้ กำหนดให้หลักสูตรมีลักษณะเป็นชุดวิชา บูรณาการเนื้อหาสาระของรายวิชาที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อให้ นักศึกษาได้มองเห็นความเชื่อมโยงของศาสตร์ต่างๆ ง่ายต่อการเรียนรู้และการนำไปใช้มีการ ผสมผสานทฤษฎีและปฏิบัติในแต่ละชุดวิชาทั้งยังกำหนดให้มีเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเองด้วย สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรนั้น ได้กำหนดให้มีกลุ่มชุดวิชาต่าง ๆ 4 กลุ่มชุดวิชาด้วยกัน ดังนี้ (1) กลุ่มชุดวิชาการศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (2) กลุ่มชุดวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต ประกอบด้วย ชุดวิชาการศึกษาไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิตและชุดวิชาการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพไม่น้อยกว่า 25 หน่วยกิต (3) กลุ่มชุดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิตและ (4) กลุ่มชุด วิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 171 หน่วยกิต ซึ่งจำนวนหน่วยกิต และ การคิดหน่วยกิตจะเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 ตามประกาศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำหรับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มชุดวิชาดังนี้ (1) กลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไปมุ่งเน้นให้เกิด ปรีชาสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การปรับตัวที่มีคุณภาพ หลักสูตรได้กำหนดให้เน้นการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบองค์รวม มีการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ ให้ศึกษาทฤษฎีแล้ว นำสู่การปฏิบัติในสภาพจริง (2) กลุ่มชุดวิชาชีพครูจะเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นครุติ มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะวิชาชีพครู มีคุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพ หลักสูตรได้กำหนดให้มีการ ผสมผสานทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงไปสู่ห้องเรียนและ สถานศึกษาในสภาพจริงให้มีการบูรณาการทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ชุมชนและแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานในวิชาชีพพร้อมกับเพื่อนร่วมงาน ผู้สอน ครูพี่เลี้ยง นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (3) กลุ่ม ชุดวิชาเฉพาะด้าน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รอบรู้วิทยาการในฐานะที่เป็นผู้สอนในสาระการเรียนรู้ที่ ตนเองสนใจ แนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นการบูรณาการความรู้ที่ได้จากหลักการและ

ทฤษฎีต่าง ๆ ในสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ มาปฏิบัติและพัฒนาให้มีความเหมาะสมในสถานการณ์จริง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูที่ใช้เวลาเรียน 5 ปี นี้ได้มีการกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีสอนเป็นวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ การทฤษฎีและการปฏิบัติ การนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในสภาพจริง ทั้งในโรงเรียนและชุมชน ที่นำเสนอนี้เป็นแนวทางที่คาดหวังว่าน่าจะมีผลดีต่อประสิทธิภาพในการสอนและเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาได้

ในส่วนของการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพนั้น หลักสูตรได้กำหนดให้เป็นชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในกลุ่มวิชาชีพครูประกอบด้วยชุดวิชา 5 ชุด จำนวนรวม 25 หน่วยกิต ดังนี้ (1) การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 จำนวน 3 หน่วยกิต (2) การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 จำนวน 3 หน่วยกิต (3) การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 3 จำนวน 3 หน่วยกิต ทั้ง 3 ชุดนี้ กำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 135 ชั่วโมง (4) การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 1 จำนวน 8 หน่วยกิต และ (5) การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 2 จำนวน 8 หน่วยกิต ทั้ง 2 ชุดวิชานี้จะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 360 ชั่วโมง ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักศึกษาที่เข้าเรียนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตนี้ จะมีโอกาสได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงในโรงเรียนจากการเรียนในกลุ่มชุดวิชาต่างๆ และในชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา 2546:206) โดยเน้นผลลัพธ์ด้านความรู้ ปัญหา คุณลักษณะ คุณธรรมจริยธรรม แห่งวิชาชีพครู และการดำเนินชีวิตด้วยปัญญา ที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาเป็นสำคัญ การฝึกในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีจุดเน้น 4 ประการ คือ (1) การเรียนรู้การบริหารจัดการศึกษา และการดำเนินกิจการของสถานศึกษา (2) การเรียนรู้ธรรมชาติ การพัฒนาและการแก้ปัญหาของผู้เรียน (3) การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน (4) การปฏิบัติภาระกิจวิจัยชั้นเรียน การปรับปรุงการสอน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การทำหน้าที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอนภายใต้การดูแลของครูที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์และมีความเป็นครูเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครูเพราะเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างนักศึกษาครูให้เป็นผู้มีความรัก ความศรัทธาต่ออาชีพครู เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่ทำให้บัณฑิตครู มีทักษะและความพร้อมในการปฏิบัติงานครูมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครู ด้วยประสบการณ์วิชาชีพที่มีอิทธิพลสำคัญต่อนักศึกษาครูมากกว่าประสบการณ์ทั้งหลายที่นักศึกษาได้รับ หากกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานครูของตน อันเป็นผลให้บัณฑิตครูมีคุณภาพอย่างแท้จริงเป็นที่พึงพอใจแก่หน่วยงานผู้ใช้ครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะเกิดผลดีและเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาครูให้มี

สมรรถภาพที่พึงประสงค์ได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากหน่วยงาน ผู้ใช้ครูอย่างจริงจังเพราะหน่วยงานผู้ใช้ครู คือ สถานที่ฝึกปฏิบัติเป็นแหล่งต้นแบบที่จะให้นักศึกษา ครูได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงควบคู่กับการเรียนรู้ภาคทฤษฎีจากมหาวิทยาลัย แต่จากสภาพของ โรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมา พบว่าโรงเรียนมีความแตกต่างกันในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียน บางโรงเรียนยังคาดหวังว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะช่วยทดแทนบุคลากรที่ขาดแคลน ช่วยลดภาระงานสอนของครู การปฏิบัติตนของครู การนิเทศนักศึกษาของอาจารย์ที่เลี้ยงยังมีความแตกต่างกัน สิ่งทีกล่าวถึงนี้ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาคุณลักษณะ คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาไม่เกิดคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตรและของผู้ใช้ครู

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันการผลิตครูและหน่วยงานผู้ใช้ครูในอันที่จะทำให้ครูและโรงเรียนพัฒนาอย่างมีคุณภาพ มีความรักความศรัทธาในอาชีพ เป็นวิถีทางในการแก้ปัญหาคุณภาพครูและโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาคู โดยมีคำถามว่ามาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูเป็นอย่างไร ผลการพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูไปสู่เกณฑ์มาตรฐานเป็นอย่างไร มีบทเรียนและความคิดสะท้อนใดบ้างที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาริบทของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาประเด็นตามตัวบ่งชี้ที่ต้องพัฒนาสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
4. เพื่อศึกษามทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
5. เพื่อศึกษาผลและความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในการพัฒนาครู และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
6. เพื่อศึกษามทเรียนและความคิดสะท้อนจากการพัฒนาครู และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มหาวิทยาลัยและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีมาตรฐานของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน
2. ครู และผู้บริหารของโรงเรียน เครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พัฒนาตนเองให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 19 มีนาคม 2546 โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
3. มหาวิทยาลัยและโรงเรียนมีบทเรียนและความคิดสะท้อนในการพัฒนาครูทั้งโรงเรียนและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตครูและพัฒนาครูตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546
4. มหาวิทยาลัยและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นมีแนวคิดและมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน
5. มหาวิทยาลัยมีโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีคุณภาพสำหรับนักศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546
6. อาจารย์คณะครุศาสตร์ ได้มีประสบการณ์ในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีเครือข่ายการผลิตครู และมืองค์ความรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีมาตรฐานของโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกรณีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชได้เลือกโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเป็นโรงเรียนกรณีศึกษา 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนโชนินบำรุง โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ และโรงเรียนลานสกาประชาสรรค์ สำนักงานของเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โรงเรียนร่อนพิบูลย์เกียรติวสุนทรวิวัฒน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม โรงเรียนวัดเขาขุนพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เหตุผลที่เลือกโรงเรียนดังกล่าวเพราะว่า

1.1 ผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูในโรงเรียนทั้ง 7 แห่งเต็มใจและยินดีเข้าร่วมโครงการ

1.2 โรงเรียนมีความพร้อมและสะดวกในการติดต่อประสานงาน

2. ประเด็นที่ศึกษา ทำการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเท่านั้น

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ทำการศึกษาตามโครงการนี้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2548 ถึง เดือนตุลาคม 2549

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546 หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตครูของสถาบันราชภัฏ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ใช้เวลาเรียน 5 ปี มีลักษณะเป็นชุดวิชาตามกลุ่มวิชาต่าง ๆ 4 กลุ่มชุดวิชา และมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมในชุดวิชาต่าง ๆ และชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยกำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป เป็นเวลา 1 ปี ในชั้นปีที่ 5

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติงานครูตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2546 ได้แก่ งานศึกษาผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การบริหารงานโรงเรียน งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาชีพครู

3. โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ตามมาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูที่จะรับนักศึกษาสาขาการศึกษาที่เรียนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2546 เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง ข้อความที่บอกถึงระดับคุณภาพในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของโรงเรียนที่รับเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2546

5. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการศึกษา วิจัย ตามวงจร PAOR ของ เคมมิส และ แมคแทกการ์ท (Kemmis & McTaggart 1991) ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ อาจารย์จากสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ผู้บริหาร และครูจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยทั้ง 2 โรงเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน